

Vergaderjaar 2022–2023

29 936

Regels inzake de beëdiging van tolken en vertalers en de kwaliteit en de integriteit van beëdigde tolken en vertalers (Wet beëdigde tolken en vertalers)

Nr. 72

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 mei 2023

In de procedurevergadering van 16 maart jl. heeft uw commissie mij gevraagd te reageren op een brief, d.d. 16 februari 2023 van SIGV-coöperatie (verder te noemen SIGV). De volgende punten zijn door SIGV aangedragen en worden door mij in mijn reactie in dezelfde volgorde als in de brief van SIGV behandeld:

- Uitvoeringsproblemen;
- Aanbestedingen van tolkdiensten; en
- Verhogen tarieven tolken.

Ik vind het belangrijk om allereerst de context van de aanlooperikelen mee te geven. De herziening van het stelsel ten aanzien van de kwaliteit, inzet en inkoop van tolkdienstverlening kent uitdagingen en is daarom met de noodzakelijke zorgvuldigheid ontwikkeld en ingevoerd. Ondanks de aanlooperikelen ben ik blij u te kunnen mededelen dat nagenoeg alle aanbestedingen voor de tolkdienstverlening van de justitiële diensten inmiddels zijn gepubliceerd en dat daarmee de stelselherziening in de praktijk steeds meer vorm krijgt. Daarnaast zie ik de positieve effecten van de stelselherziening zich manifesteren, doordat onder andere de inzet van tolken en vertalers uit het register beëdigde tolken en vertalers stijgt, zoals ik reeds in mijn schrijven d.d. 20 december (Kamerstuk 29 936, nr. 71) heb bericht.

SIGV geeft in haar brief aan dat er sprake is van structurele problemen in de inregeling van de dienstverlening waarbij een aantal voorbeelden wordt aangehaald waaruit dat zou blijken. Zoals in het schrijven van SIGV is aangehaald zijn hierover klachten ingediend bij de Commissie van Aanbestedingsexperts en is er een WOO-verzoek ingediend. De Commissie van Aanbestedingsexperts bemiddelt bij en adviseert over klachten over aanbestedingen van overheidsopdrachten. De Commissie bestaat uit professionals op het gebied van aanbestedingen waarbij

klachten ingediend kunnen worden over aanbestedingen. De adviezen die deze Commissie geeft zijn niet bindend.

Uitvoeringsproblemen

In tegenstelling tot hetgeen wordt gesteld, is er geen sprake van structurele problemen, maar van aanloopperikelen. Aanloopperikelen zijn helaas vooraf niet uit te sluiten bij de invoering van een nieuwe systematiek en waren ook (deels) voorzien. Dat is ook de reden dat ik dit eerder als aandachtspunt heb benoemd. Om tijdens de invoering van de vernieuwde systematiek de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening te garanderen, moeten voorzorgsmaatregelen worden getroffen en is maatwerk nodig.

SIGV verwijst in haar brief naar een geval waarin de Raad voor Rechtsbijstand (hierna: Raad) niet tot heraanbesteding van de reeds uitgevoerde tolkaanbesteding wilde overgaan. SIGV geeft hierbij aan dat de contractant niet aan haar verplichtingen zoals neergelegd in de overeenkomst voldeed. Hieromtrent wil ik het volgende toelichten. In de gegeven situatie was het, om het werk van de Raad te kunnen continueren, noodzakelijk dat de dienstverlening van de zittende intermediair tijdelijk werd gecontinueerd. Een dergelijke maatregel is derhalve af en toe nodig wanneer een aanbesteding of de implementatie van een nieuwe overeenkomst nog niet volledig is afgerond of wanneer de nieuwe dienstverlening tijdelijk uitdagingen kent. Dergelijke aanloopperikelen behoren in de overeenkomsten die SIGV heeft aangehaald inmiddels tot het verleden.

Desondanks heeft SIGV over deze casus van de Raad een klacht ingediend bij de Commissie van Aanbestedingsexperts. In de kern kwam de klacht erop neer dat de Raad niet adequaat zou hebben opgetreden tegen de gecontracteerde intermediairs over diens prestaties. De Commissie heeft in het specifieke geval van de Raad voor Rechtsbijstand uitgesproken deze klacht niet in behandeling te kunnen nemen, omdat zij van oordeel is dat de teksten zoals opgenomen in de aanbestedingsdocumenten en derhalve onderdeel uitmakend van de overeenkomsten, voor verschillende uitleg vatbaar zijn en derhalve niet transparant zijn. Ondanks dat de Commissie de klacht niet verder in behandeling heeft genomen, hecht ik waarde aan transparantie en neem ik haar advies graag ter hand om, daar waar nodig, tekstuele verduidelijking in de aanbestedingsdocumenten aan te brengen waardoor die niet langer voor verschillende uitleg vatbaar zijn.

Binnen de kaders van de overeenkomst worden de prestaties van de intermediairs nauwlettend gemonitord en waar nodig bijgestuurd. Daar waar nodig worden passende maatregelen getroffen. Met betrekking tot het door SIGV aangehaalde WOO-verzoek hebben zij een bericht van uitstel ontvangen, waarna op 2 februari 2023 een inhoudelijke reactie is gegeven op het verzoek.

Ik herken het beeld niet dat er sprake is van een achteruitgang in de kwaliteit van de tolkdienstverlening. Immers, met de stelselherziening zijn de inschrijfvoorwaarden voor het taalniveau C1 niet gewijzigd. Ook wijzen de monitoringsgegevens over de prestaties op dit punt anders uit. In 2022 is binnen de nieuwe overeenkomsten in 82% van alle geleverde tolkopdrachten van wettelijk daartoe verplichte organisaties een C1-tolk ingezet, waar dit voorheen circa 60% betrof.¹ Dat is een significante stijging.

¹ Antwoord op vragen van het lid Groothuizen over het bericht «Tolken en vertalers staken «totdat de Minister met ons in gesprek gaat»», Aangangsel Handelingen II 2019/20, nr. 1760.

Aanbestedingen van tolkdiensten

SIGV stelt in haar brief dat, ondanks de motivatie van mijn voorganger, in de praktijk geen sprake is van een verbreding van de markt doordat een groter aantal intermediairs worden gestimuleerd om actief te worden op de markt van tolk- en vertaalaanbestedingen. Eén van de doelstellingen van de stelselherziening was juist om een groter aantal intermediairs op het gebied van tolk- en vertaaldienstverlening aan te trekken. In tegenstelling tot hetgeen wordt gesteld, zie ik deze ontwikkeling wel degelijk tot stand komen. In de huidige aanbestedingen zien we namelijk dat meer partijen dan voorheen inschrijven op de aanbestedingen. Daarnaast zijn er met meer intermediairs dan voorheen contracten afgesloten.

Ondanks deze verbreding had SIGV zich bij de Commissie van Aanbestedingsexperts beklaagd over de samenvoeging in de tolkaanbesteding voor de Dienst Justitiële Inrichtingen en Reclassering Nederland in een tolkaanbesteding. In navolging op het advies van de Commissie is de samenvoeging aanvullend gemotiveerd. Na voortzetting van de aanbesteding spande SIGV hiertegen een kort geding aan. De voorzieningenrechter heeft alle vorderingen van SIGV afgewezen. Ook heeft de voorzieningenrechter gesteld dat de samenvoeging het vertrouwensbeginsel niet heeft geschonden en dat er wordt bijgedragen aan de door mijn voorganger toegezegde marktverbreding ter versteviging van de positie van de tolken in relatie tot de intermediairs.

Verhogen tarieven tolken

Om de tussentijdse en naar ons oordeel onvoorziene doorgevoerde verhoging van het minimumtarief voor alle tolken te garanderen, is er in de reeds gegunde contracten een tariefsverhoging doorgevoerd. Zoals ik eerder aan uw Kamer heb toegelicht, heb ik het minimumtarief voor tolken verhoogd naar € 55,- per uur op basis van een verscheidenheid aan factoren.² SIGV heeft in haar schrijven aangegeven dat de verhoging van het minimumtarief, in de reeds aanbesteedde contracten, niet toegestaan is. SIGV heeft zich ook verzet tegen deze contractwijziging en hierover een klacht tegen de rijksoverheid ingediend bij de Commissie van Aanbestedingsexperts. De Commissie heeft in haar advies aangegeven dat de motivering voor deze wijziging onvoldoende is waarmee de aanbestedingsrechtelijke grondslag voor deze wijziging ontbreekt en zij deze wijziging niet had mogen doorvoeren in de lopende contracten. Hoewel tegen de motivering van de Commissie verweer te voeren is, is besloten de tolkaanbestedingen van de Raad voor Rechtsbijstand en COA/DT&V opnieuw te gaan aanbesteden. De motivatie hiervoor volgt niet alleen op dit specifieke advies van de Commissie. Het biedt daarnaast de mogelijkheid om de wijzigingen die de afgelopen periode zijn toegezegd, maar niet in de bestaande contracten meegenomen konden worden, te verwerken. Voorbeelden hiervan zijn de monitoring van de tolkentarieven en het uitvoeren van audit op de managementrapportages.

Tot slot

In juni ontvangt uw Kamer een brief met daarin de halfjaarlijkse resultaten van de monitoring op geaggregeerd niveau.³ In deze brief zal ik tevens stilstaan bij het verdere verloop van het advies van de Commissie. Eerder

² Regels inzake de beëdiging van tolken en vertalers en de kwaliteit en de integriteit van beëdigde tolken en vertalers (Wet beëdigde tolken en vertalers), Kamerstuk 29 936, nr. 63.

³ De monitoring bevat de informatie over de leveringskwaliteit en de inzet van C1-tolken in relatie tot B2-tolken en noodlijsttolken. De monitoring bevat de prestaties van de intermediairs in de contracten die reeds volgens de vernieuwde systematiek zijn aanbesteed.

heb ik uw Kamer een technische briefing aangeboden over de monitoring van het vernieuwde stelsel.⁴ Graag herhaal ik dit aanbod waarin tevens de aanbestedingssystematiek toegelicht kan worden.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

⁴ Regels inzake de beëdiging van tolken en vertalers en de kwaliteit en de integriteit van beëdigde tolken en vertalers (Wet beëdigde tolken en vertalers), 29 936, nr. 64.